

Magnus Sternudd

046-359 44 77

magnus.sternudd@lund.se

Utbildningsnämnden

Begäran om avslut på uppdrag gällande beslut fattade av kommunfullmäktige rörande verksamheten inom utbildningsnämnden

Sammanfattning

Den ekonomiska ram för år 2020-2022 som Kommunfullmäktige tilldelat Utbildningsnämnden innebär att åtgärder måste vidtas för att nå en ekonomi i balans. Några av de åtgärder som bedöms möjliga att genomföra kräver ändrat ställningstagande i beslut fattade av Kommunfullmäktige. De beslut detta gäller är införande av lärlingslöner, fortbildningskonto för lärare och handledarbonus.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2019-08-20 (denna skrivelse).

Barnets bästa

Enligt artikel 3 i barnkonventionen ska barnets bästa komma i främsta rummet. Kommunens resurser måste användas på sådant sätt att de kommer till bäst nytta för barnen. Åtgärder får en ekonomi i balans skall i största möjliga mån vidtas utan att inkräkta på verksamhetens omfattning och kvalitet.

Ärendet

Den ekonomiska ram för år 2020-2022 som Kommunfullmäktige tilldelat Utbildningsnämnden innebär att åtgärder måste vidtas för att nå en ekonomi i balans. Några av de åtgärder som bedöms möjliga att genomföra kräver ändrat ställningstagande i beslut fattade av Kommunfullmäktige.

2018-08-20

Diarienummer

UN 2019/0468

Lärlingslöner

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 att avsätta medel till gymnasiala lärlingsanställningar i Lunds kommuns verksamhet.

Av skrivelse inför EVP 2016-2018 från Folkpartiet Liberalerna (L) framgår att målgrupp är de gymnasieungdomar som läser till undersköterska respektive barnskötare. Lärlingsanställningarna ska ske inom den kommunala verksamheten. Kommunfullmäktige avsatte 2 mnkr år 2016, vilket i skrivelsen översattes till anställningar för 20-25 gymnasieungdomar. Från år 2017 och framåt föreslogs i skrivelsen att 4 mnkr ska avsättas årligen, vilket bedömdes motsvara anställningar för 40-50 gymnasieungdomar.

2016-06-27 fattade KSAU beslut om inrättande av platser och överföring av avsatta medel till Utbildningsnämnden.

I Utbildningsnämndens ram för år 2019 är 4,1 miljoner avsatta för finansiering av lärlingslöner.

Ekonomiskt utfall

Kostnad för utbetalad lärlingslön:

År	tkr	not
2016	909	HT-16
2017	2 786	
2018	2 637	
2019	2 334	tom juli

Att kostnaden sjunker något mellan 2017 och 2018 är ologiskt. Kostnaden borde ökat. Sannolikt har strul med införande av nytt lönesystemet gjort att delar av den utbetalning som skulle ske senhösten 2018 inte blivit gjord förrän 2019. Prognosen för 2019 säger att kostnaden kommer hamna på ca 3 600 tkr

Elevantal

Vårterminen 2019 var det 50 elever som hade lärlingsanställning varav 30 inom Barn- och fritidsprogrammet och 20 inom Vård- och omsorgsprogrammet. Av dessa var 38 elever (76%) boende i annan kommun än Lund.

Ekonomisk reglering mot andra kommuner

Som bilaga till samverkansavtalet mellan Skånes kommuner om gymnasieskola finns en gemensam beräkningsmodell för interkommunal ersättning i Skåne. I denna bilaga fastställs regelverk med de principer som skall gälla vid beräkning av interkommunal ersättning. Dessa principer baseras på ”lika villkor” och Skollagen. Vad som specifikt skall gälla för lärlingsutbildningar är inte reglerat utan dessa utbildningar omnämns bara med att ”Lärlingsutbildning – utreds av IKE-gruppen som följer utvecklingen”.

2018-08-20

Diarienummer

UN 2019/0468

Vare sig i kommunfullmäktiges beslut om att avsätta medel eller beslut från KSAU om inrättande av platser står det nämnt något om elever från Lund respektive annan kommun. Finansiering ges för 40-50 platser varifrån dessa elever kommer omnämns inte. Om avsikten varit att andra kommuner skulle vara med och betala borde avsätta medel vara lägre än beräknad kostnad.

Då regelverket är oklart och det inte heller varit uttalat att även andra kommuner skall vara med och betala så har kostnaden för lärlingslöner inte påverkat priset på utbildningsplatserna. Lunds kommun har således stått för kostnaden för lärlingslön oavsett var eleven bor. Om lärlingslön skulle få fullt genomslag i priset på utbildningen skulle dessa utbildningsplatser bli avsevärt dyrare än andra yrkesutbildningar.

Av tjänsteskrivelsen till KSAU framgår att lärlingsanställningarna ska ske inom den kommunala verksamheten. Det står även att ”Gymnasiala lärlingsanställningar i Lunds kommun bedöms främja ungdomars möjligheter på arbetsmarknaden samt bidra positivt till kompetensförsörjningen för Lunds kommun”. Kan Lunds Kommun tvinga andra kommuner att vara med och betala för en riktad satsning med det syftet ?

Andra konsekvenser

Sedan hösten 2016 får de lärlingar som går Vård- och omsorgsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammet lön när de gör APL i Lunds kommun. På Vippan finns även lärlingar som går Handels- och administrationsprogrammet, Restaurang- och livsmedelsprogrammet och Bygg- och anläggningsprogrammet. Dessa elever har inte möjlighet att få anställning som lärlingar. Detta gör att eleverna upplever att de har olika förutsättningar. Det är svårt att förklara för elever i samma klass varför en elev får lärlingslön men en annan inte. Detta främjar inte deras studier och motivation.

Många utbildare och arbetsgivare som väljer att gå in i samarbeten kring lärlingsanställningar använder sig av en process för att selektera de elever som får den förmånen. I det system som Lunds kommun använder får samtliga elever på BF och VO lärlingsanställning om de gör APL i Lunds kommun. Detta ger då inget mervärde i form av att träna på intervjusituation eller anställningsförfarande och inte heller förståelse för arbetsgivarsidans krav på en anställd.

För skolans del innebär situationen, så som det nu är organiserat, att man står både som utbildare och som arbetsgivare. Hanteringen av tidrapporter, sjukskrivningar, löner osv. ger mycket merarbete för skolans administrativa personal. Det är ett system med en lång kedja av hantering och hög risk för att fel uppstår.

Förslag till åtgärd

Om de medel som öronmärkts för att betala lärlingslöner förs över till att ingå i beräkningen av elevpeng kommer dessa även med i priset på sålda utbildningsplatser.

2018-08-20

Diarienummer

UN 2019/0468

Att utbetalning av lärlingslön upphör samtidigt som intäkterna för sålda elevplatser ökar. Totalt innebär detta ett tillskott på drygt 8 mnkr vilket skulle mildra effekten av nödvändiga besparingar i Utbildningsnämndens verksamhet.

Lärlingsanställningar bör fasas ut med de elever som nu går på de utbildningar där dessa erbjuds. Avsatta medel föras över till att ingå i beräkningen av elevpeng.

Fortbildningskonto för lärare

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-14 att avsätta 3 600 tkr till individuella fortbildningskonton för alla lärare inom Lunds Kommun. Kostnaden är beräknad utifrån 1 200 kr per lärare och år för de ca 3 000 lärare som är anställda av kommunen.

Införande och resultat

Efter att kommunkontoret tagit fram rutiner och regelverk infördes individuella lönekonton för lärare höstterminen 2018.

Att utbildningskontot är individuellt innebär ett omfattande administrativt arbete. Alla kostnader som belastar utbildningskontot måste kunna härledas på individnivå. Detta kompliceras ytterligare av outnyttjade pengar på utbildningskontot kan sparas i två år. I de fall läraren har sin tjänst delad på flera skolor måste det klargöras på vilken skola utbildningskontot finns. Vid byte av tjänst inom kommunen skall pengarna följa med läraren. Omkostnaden för beviljad fortbildning som överstiger tillgängligt belopp måste delas. Faktura som avser flera personer måste delas per individ etc. Arbetsledarna och administrativ personal på skolorna har fått ytterligare en arbetsuppgift. Något systemstöd för denna rutin finns inte utan det hela måste skötas med Excelark och särredovisning i ekonomisystemet.

Nyttjande var under hösten 2018 synnerligen lågt. Av avsatta 3 600 tkr nyttjades sammanlagt 69 tkr, varav 16 tkr inom Utbildningsnämndens verksamhet.

Under 2019 har nyttjandet ökat något och är tom juli uppe i 271 tkr, varav 99 tkr inom Utbildningsnämndens verksamhet. Fortfarande blygsamt jämfört med avsatta 3 600 tkr.

Förslag till åtgärd

De individuella fortbildningskonton som införts har utnyttjats i mycket blygsam omfattning. Att ha kvar en krånglig och omfattande administrativ rutin för något som nyttjas i ringa omfattning är ineffektivt.

Avsatta medel bör läggas in i underlaget beräkning av elevpeng och därigenom komma verksamheten tillgodo. Därigenom uppnås även likabehandling gentemot fristående verksamhet.

2018-08-20

Diarienummer

UN 2019/0468

Handledararvoden för lärare

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2018-11-29 att avsätta 3 000 tkr till handledarbonus för lärare inom förskola, grundskola och gymnasium. Hantering och fördelning av avsatta medel förtydligades i Kommunstyrelsens beslut 2019-06-19, §163. Kommunstyrelsens beslutade:

- att införa handledarbonus om totalt 5 000 kronor per handled student för avslutad praktik retroaktivt från 1 januari 2019,
- att handledarbonusen utbetalas gradvis efter varje avslutad handledningsperiod,
- att rektor beslutar om bonusen ska tilldelas en eller delas av flera handledare efter genomfört uppdrag,
- att handledning som sker vid fristående skolor ska behandlas likvärdigt med kommunala,
- att en utvärdering av handledarbonus görs och presenteras för arbetsgivarutskottet senast i februari 2020.

Administration

Skolor som tar emot och handleder lärarstudenter får sedan länge ersättning från den Högskola varifrån studenten kommer. I Utbildningsnämndens verksamhet läggs dessa medel som tillskott till fortbildningsbudget för lärarna i det arbetslag som tagit emot studenten.

Handledarbonus skall utbetalas till den eller de lärare som varit handledare för studenten. Utbetalningen utbetalas som påslag på lönen, vilket dels innebär att det tillkommer PO-pålägg (arbetsgivaravgift sociala avgifter mm) och därtill görs avdrag för skatt för den lärare som fått bonus. Av kostnaden på 5 000 kr återstår knappt 3 600 kr att betala ut och efter skatt återstår ca 2 400 kr. Utbetalning skall göras gradvis efter varje handledningsperiod och kommer ibland då även delas mellan flera lärare. Per period och per lärare handlar det efter skatt till slut om små belopp per utbetalning. För att administrera, besluta om och fördela tillkommer en administrativ börda för rektorer och skolornas administrativa personal.

Förslag till åtgärd

Av de 3 mnkr som Kommunfullmäktige avsatt för handledarbonus går mer hälften åt till att betala PO-pålägg och skatt. Därtill medför handledarbonus en tillkommande administrativ börda. Avsatta medel bör istället användas på ett sätt som gör att hela beloppet kommer verksamheten tillgodo utan att det medför tillkommande administrativt arbete.

Stefan Norrestam
Utbildningsdirektör

Magnus Sternudd
Ekonomichef/lokalsamordnare

2018-08-20

Diarienummer

UN 2019/0468

Ordförandes förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att begära av kommunfullmäktige att nämnden befrias från uppdraget gällande lärlingslönerna och att avsätta medel nyttjas inom elevpengen

att begära av kommunfullmäktige att nämnden befrias från uppdraget gällande fortbildningskonto för lärare och att avsätta medel nyttjas inom elevpengen

att begära av kommunfullmäktige att nämnden befrias från uppdraget gällande handledararvoden för lärare och att avsätta medel nyttjas inom elevpengen.

Rasmus Törnblom

Ordförande

Beslut expedieras till:

Kommunstyrelsen

Akten